

SŁAWA PRZYBYLSKA

ur. 1932; Międzyrzec Podlaski

Miejsce i czas wydarzeń	Międzyrzec Podlaski, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, II wojna światowa, Żydzi, losy Żydów

8. To nie jest taka prosta sprawa określić kto jest zły, kto jest dobry

Trzeba przypomnieć, że Żydzi, w 1939 r., jak weszli Rosjanie, to tzw. bundowcy, ci Żydzi należący do Bundu, witali ich transparentami, ponieważ wierzyli, że Stalin potrafi Żydów uratować przed Hitlerem. Wiemy przecież ile Żydów było w Rosji i ilu współpracowało ze Stalinem. Zresztą zostali zamordowani potem, ale gdzieś tam zaistniała wiara Żydów, tych młodych szczególnie, że komunizm ich uratuje. I oni witali Rosjan transparentami, a katolicy Polacy, chrześcijanie międzyrzecy, mieli im to za złe, bo przecież komunizm był straszakiem. I tutaj nastąpiły właśnie te antagonizmy. I kiedy Żydzi wrócili w 1944 roku, no to byli Ci Żydzi, którzy zostali uratowani przez to, że wyjechali do Związku Radzieckiego. Tak, że to nie jest taka prosta sprawa określić kto jest zły, kto jest dobry, tylko [trzeba wziąć pod uwagę] jak historia tworzyła jakie sytuacje. Ja słyszałam tylko z opowiadań, że byli mordowani Żydzi, którzy chcieli wrócić jeszcze do Międzyrzecza. Wielu z nich potem wyjechało, oni nie mieli oparcia w Międzyrzeczu, wyjechali na ziemie zachodnie, do Wałbrzycha, do Dzierżoniowa, do Żar. Jak byłam kiedyś w Dzierżoniowie, to śpiewałam tam pieśni żydowskie dla tej garstki Żydów, która ocalała. To cała lista była, pokazali mi właśnie, że ten z Międzyrzecza, ten z Międzyrzecza, ten z Międzyrzecza. Oni tam po prostu przygotowywali się do wyjazdu do Izraela.

Data i miejsce nagrania	2009-06-15, Wola Ducka
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Mateusz Czekał
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"